

A9

# KORT SAGT

## «Hirdmenn»

Det hersker en mengde dårlig samvittighet omkring den jødiske tragedie under okkupasjonsårene. Norske myndigheter og en viss kategori historiegranskere har tilsynelatende sett det som en oppgave å sope mest mulig av denne nasjonale skamplet under matten.

At Vidkun Quisling og hans haleheng skulle ha oppført seg redelig overfor vår forfulgte minoritet i krigsårene, er aldeles fremmed for dem som levet i det okkuperte Norge.

Selv hadde undertegnede kjennskap til kun én jødisk familie den gang. Sommeren 1942 ble familien og hans bror arrestert. Endel uker senere ble den jødiske hustru og hennes tre mindreårige barn av byens nazistiske ordfører kastet på gaten. Villaen var beslaglagt og inn flyttet nazipartiets lokale kretsfører. Senere på høsten ble kvinnen arrestert, men hun lyktes i å flykte med sine barn. I ukevis klarte hun å komme seg unna med politi og Quislings «hirdmenn» halsende etter. Personallederen i nazistenes fylkesparti fant ut en «genial» plan for å avsløre moren og hennes tre barns dekningsadresse. Han regnet med at flyktningen ble luftet i nabolaget for dekningsadressen nattetid. Så beslagla han familiens firbente kjæledegge. I håp om at hunden skulle få ferten av den ulykkelige familie sømfarte personalldirektøren og hans «hird»-kamerater i fjorten netter nærmiljøet.

Heldigvis, Vidkun Quislings «hirdmenn» lyktes ikke denne gang heller.

KJELL STAAL EGGEN, Heistad

## Bauta over de falne

TV har i tre programmer latt oss få møte frontkjemperen Olav Lindvik (77) – i Holmgang og i Antennetimen. Utgangspunktet for begge programmene var Kjell Fjertofts nye bok om frontkjemper og partisaner. Lindvik mente at den straff han hadde fått for sitt landsforræderi, var meget urettferdig. Han fremholdt videre at han under krigen ikke visste noe om Hitler-Tysklands grusomheter.

I motsetning til Lindvik visste jeg som skolejente på 11 år adskillig om tyskernes barbari. For 50 år siden – i 1943 – samme år som den 27-årige offiseren Lindvik gikk inn i fiendens tjeneste, døde min far i Sachsenhausen etter over ett år med tortur og lidelse.

Norske frontkjemperer har fått finske myndigheter med på å reise en minnebauta over nordmenn som falt på østfronten. Lindvik ga sin sterke tilslutning til denne anledning til å hedre sine falne kamerater.

Vi kan vel alle ha behov for å minnes våre døde. For å minnes min far reiste jeg i september til den tyske konsentrasjonsleiren ved Oranienburg. Det ble en trist og vond tur.

Min far endte sitt liv i en av leirens utekommandoer, Falkensee, ved Berlin. Det var ikke så mye å se av leiren, som hadde ligget i et skogområde ved et lite vann (Falkensee). En rusten jernport dekket av meterhøyt gress markerte inngangen til leiren. Området bar preg av rot og oppløsning. Man så tydelige spor i terrenget etter bygninger. Ute i vannet lå det store sementblokker og rustent skrap. Innerst inne i skogen sto et falleferdig murhus uten dører og vinduer.

Tilbake på veien - etter en vandring på én times tid, oppdaget jeg et lite, rødt skilt som varslet at området ikke var ryddet for miner. Ved varselskiltet sto den lille minnestenen med påskriften GEDENKSTÄTTE AUSSENLAGER KZ-SACHSENHAUSEN

Det var minnebautaen over de falne i Falkensee.

KIRSTEN VAAS, Oslo

104804

AP 15/11-93

AP 15/11-93